

**Avrupalıların Müstakbel Bir AB Üyesi Olarak Türkiye'ye Bakışları
ve
Türkiye'nin Avrupalılaşıma Sorunları**

Merkezi Finans ve İhale Birimi

AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogunun Geliştirilmesi

Üniversiteler Burs Programı

CFCU-TR 0604.01/03

Proje Yürütücüsü:

Boğaziçi Üniversitesi, Avrupa Çalışmaları Merkezi

Proje Ortakları:

Madrid Özerk Üniversitesi

Granada Üniversitesi

Avrupa ile Diyalog Derneği

Haziran 2008-Kasım 2009

Proje Koordinatörü: Prof. Dr. Hakan Yılmaz

Boğaziçi Üniversitesi, Avrupa Çalışmaları Merkezi

yilmazh@boun.edu.tr

Proje Yöneticisi, İstanbul: Dr. Emre Erdoğan

Avrupa ile Diyalog Derneği (AID)

emre.erdogan@infakto.com.tr

Proje Yöneticisi, Madrid: Prof. Dr. Francisco Javier Peñas Esteban

Madrid Özerk Üniversitesi

franciscojavier.pennas@uam.es

**Avrupalıların
Müstakbel Bir AB Üyesi Olarak
Türkiye'ye Bakışları**

**Almanya, Fransa, İngiltere, İspanya ve Polonya'da
gerçekleştirilen bir kamuoyu yoklamasının sonuçları**

Saha Çalışması: Ağustos-Eylül, 2009

Örneklem Boyutu: 5000+

"AVRUPALILARIN TÜRKİYE HAKKINDAKİ ALGILARI VE TÜRKİYE'NİN AVRUPA BİRLİĞİ ÜYELİĞİNE BAKIŞLARI" araştırması: Özet Bulgular

Boğaziçi Üniversitesi , Avrupa Çalışmaları Merkezi olarak, İspanya'dan Madrid Özerk ve Granada Üniversiteleri ve Türkiye'den de Avrupa ile Diyalog Derneği ile ortaklık kurarak, gerçekleştirdiğimiz "AVRUPALILARIN TÜRKİYE HAKKINDAKİ ALGILARI VE TÜRKİYE'NİN AVRUPA BİRLİĞİ ÜYELİĞİNE BAKIŞLARI" araştırması, Almanya, Fransa, İngiltere, İspanya ve Polonya'da Ağustos-Eylül aylarında yaklaşık 5000 kişi ile yapılan görüşmelerle gerçekleştirilen kamuoyu yoklamasının bulgularına dayanmaktadır.

Yalnızca Türkiye'ye odaklanan bu içerik ve kapsamda bir araştırma gerek Avrupa'da, gerekse de Türkiye'de İLK KEZ gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırma, Almanya, Fransa, İngiltere, İspanya ve Polonya'da Ağustos-Eylül aylarında yaklaşık 5000 kişi ile yapılan görüşmelerle gerçekleştirilen kamuoyu yoklamasının bulgularına dayanmaktadır. Avrupa çapında bu kapsamda yürütülmüş ilk araştırma olan araştırmamızda aşağıdaki kritik sorulara cevap aranmıştır: “Avrupa halkları Avrupa kimliği denince ne anlıyorlar?”; “Türkiye hakkındaki bilgilere hangi kaynaklardan ulaşıyorlar?”; “Türkiye ve Türklere ilişkin imajları nedir?”; “Hangi sebeplerle Türkiye'nin AB üyeliğine destek oluyorlar veya karşı çıkıyorlar?”; “Türkiye hakkındaki imajlar ve Türkiye-AB ilişkilerine yönelik tutumlar coğrafi bölgelere, yaş gruplarına, siyasi görüşlere, cinsiyete, gelir gruplarına, eğitim seviyesine, dindarlık ölçüsüne, ve diğer alt kriterlere göre nasıl değişmektedir?”.

Bu araştırma, proje ortaklarımız olan Madrid Özerk Üniversitesi, Granada Üniversitesi ve Avrupa ile Diyalog Derneği ile işbirliği halinde tasarlanmış ve gerçekleştirilmiştir. Araştırma, Başbakanlık Merkezi Finans ve İhale Birimi tarafından koordine edilen “AB-Türkiye Sivil Toplum Diyalogu Projesi” kapsamında yürüttüğümüz “Avrupalıların Türkiye'nin Tam Üyeliği Hakkındaki Algıları ve Avrupalılaştırmanın Sorunları-CSD-03/070” başlıklı projemizin bir parçasını oluşturmaktadır.

Bu araştırmadan çıkan çok temel bazı sonuçlar şöyle özetlenebilir:

Avrupa kamuoyunun Türkiye bakışı meselesi, bir siyasi liderlik meselesidir. Nitekim, Avrupalılar, Türkiye hakkındaki bilgilerini kimden aldıkları sorulduğunda, en başta siyasi liderleri göstermektedirler. Hep söylenenin aksine, kamuoyu eğilimleri siyasi liderlerin tavırlarını değil, siyasi liderlerin tavırları kamuoyu eğilimlerini belirler görünmektedir.

Türkiye, alabildiğine “kültürelleştirilmiş” bir vaka olarak karşımıza çıkıyor. Nitekim, Avrupalılar, Avrupa kimliğinin en önemli değerleri olarak demokrasi ve ekonomik refahı gösterirken; ve AB'ye üye alınacak bir aday ülkede aradıkları en önemli iki özelliğin de, yine, bu ülkenin demokratik gelişmişliği ve ekonomik refah düzeyi olduğunu belirtirken, söz konusu Türkiye oldu mu, hem karşı çıkışlarının, hem de kabullerinin “kültürel” nedenlere dayandığını ifade etmektedirler. Bu “kültür”ün içinde “din”in çok önemli bir payının bulunduğunu da unutmamak gerekir.

Avrupa kamuoyunun Türkiye bakışında en ayrıştırıcı sosyoekonomik etken “nesil farkı” olarak karşımıza çıkıyor. Yaş büyüdükçe, nesiller gençten yaşlıya doğru gittikçe, Türkiye'nin AB üyeliğine destek hızla düşüyor. Genç nesiller, yalnızca Türkiye'nin AB üyeliğine destek vermekle kalmıyorlar, aynı zamanda Türkiye hakkında özellikle müzik, yemek, futbol gibi popüler kültür öğeleri alanında çok daha yüksek bir “aşinalık” düzeyine sahipler.

Sağ-sol ayrışımının da, nesil farkları gibi, Avrupa kamuoyunun Türkiye bakışını etkileyen çok önemli bir etmen olduğunu belirtmemiz gerekiyor. Kendisini solda veya yeşiller arasında konumlandırmış bir Avrupalı, sağ ve aşırı sağdakilere göre, hem Türkiye'ye çok daha sempatik bakıyor, hem de Türkiye'nin AB üyeliğine çok daha fazla destek veriyor. Merkez sağdakilerin Türkiye'ye karşı çok "soğuk", aşırı sağdakilerin ise doğrudan düşmanca bir tutum aldıklarını da belirtelim.

Son olarak, ahde vefa ilkesinin, bir ahlaki ilke olarak, Avrupa kamuoyunda hala büyük ölçüde kabul gördüğünün altını çizmek istiyoruz. Buna göre, Türkiye'nin üyeliğine genelde karşı çıkan Fransız ve Alman kamuoyları bile, AB'nin Türkiye'ye verdiği üyelik sözüne sadık kalması sözkonusu olduğunda, bu sözünü tutması gerektiğini düşünüyorlar.

Bu bulgular ışığında, Türkiye'nin AB halklarını kazanma ve ikna etme etmeye çalışırken, nisbeten zayıf noktası olan ve zaten içine sokulduğu "kültürleşme" sarmalını daha da sıkılaştıracak olan "kültür, medeniyet, din" gibi kavramları daha az vurgulaması, "ekonomi, demokrasi ve özellikle de hukuk" kavramlarını ise daha çok vurgulaması uzun vadede daha makul bir kamu diplomasisi stratejisi gibi görünüyor.